

CANTUS FIRMUS

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Topar amb la realitat

El drama polític en què es troba l'estat espanyol davant del desafiament català és que n'ha fabricat una versió tan i tan allunyada de la realitat que ara no sap com dialogar-hi sense trair-se a ell mateix. Per explicar l'emergència sobiranista ha recorregut a tota mena de relats que la minimitzaven, la menyspreaven o la demonitzaven. Els seus explicadors de rondalles han pronosticat amb tota profusió de detalls i arguments que el sobiranisme era una expansió emocional vàcua, que es desinflaria al primer entrebanc. Han sostingut que hi havia una majoria silenciosa, ofegada per una espiral de silenci, que no compartia la gran farsa independentista. Han recorregut a una suposada manipulació totalitària dels catalans per amagar tota la màfia governamental sota l'estelada. I, esclar, han diagnosticat sobre la feblesa de l'estat mental dels nostres representants democràticament escollits.

PERÒ QUAN LAKOFF diu que vivim en uns sistemes de metàfores que creen uns marcs d'interpretació que donen sentit i orientació al nostre món, no diu pas que aquests relats es puguin fabricar al marge de la realitat. La realitat pots interpretar-la, però no ignorar-la. Al contrari: els relats són més potents com més s'acomoden a l'experiència concreta. Tanmateix, des de les institucions de l'Estat, en lloc d'inventar una altra interpretació i mirar d'imposar-la en contra de la del sobiranisme, han inventat una altra realitat. I és en aquesta altra realitat fictícia en la que estan atrapats. La seva insistència a convertir una consulta en un referèndum d'autodeterminació, a fer inconstitucional el que no ho és o a denunciar divisions socials on no n'hi ha, és la constatació de la irrealitat en què han quedat empresonats. I si a un governant ja no li és fàcil reconèixer que s'ha equivocat d'interpretació, encara li és més difícil acceptar que s'ha equivocat de realitat.

PEL QUE FA AL SOBIRANISME, que en la seva primera etapa s'ha expressat sota el principi del "dret a decidir" –tant si vol romandre a Espanya com si se'n vol emancipar–, amb la seva agosarada lectura de la realitat no tan sols s'hi ha acomodat sinó que ha sigut capaç de fer-la evolucionar. L'autonomisme polític havia sigut una coartada conservadora que convertia en impossible l'aspiració de ser una nació. Una aspiració que no anava més enllà de la pancarta i el manifest d'autoafirmació sense conseqüències per tornar al relat autonòmic que amagava la possibilitat de l'emancipació que ara es veu a tocar dels dits.

J.J. GUILLEN / EFE

.....
L'estat espanyol viu una fantasia unitarista que li impedeix dialogar tocant de peus a terra

EN LA SEVA SEGONA etapa, el sobiranisme ha hagut de convèncer-se que interpretava bé el país. Del "M'agradaria, però és impossible" ha passat a preguntar-se "Ens en sortirem?", que enfonsava el primer mur de resistència. Ha sigut una fase en què l'important era refer l'autoestima mentre s'abandonava el victimisme que justificava la inacció. Les mobilitzacions populars i la unitat política han resultat decisives per mesurar la força política interna. I des de dissabte passat, després d'enfonsar definitivament el segon mur, el de la desconfiança, hem entrat en una tercera fase que ens ha de permetre començar a debatre el "Com ho farem" l'endemà d'haver consultat els catalans.

L'ESCENARI IDEAL SERIA que la consulta fos el xoc de realitat –no de trens– que desvetllés l'estat espanyol de la fantasia unitarista que li impedeix dialogar tocant de peus a terra. El govern espanyol i la resta d'institucions al servei de l'Estat haurien de deixar d'embolicar-se amb la bandera d'una Constitució que no els deixa veure la realitat catalana, però tampoc la seva pròpia realitat espanyola. Reconèixer la realitat, interpretacions a banda, ho faria tot més planer.